Է. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 405

Կը հրատարակուի Պ. եւ Շբ. օրերը

Կը ծախսուի հատը 35 Ս. դահեկանով

ԳԻՆ

	ՏԱՐ.	ՎԵՑԱՄԱՍ.
Լիբանան Սուրիա	60	35 գր. Ոսկ.
Արտասահման	4	2,5 Տոլար
Իտալ. Գաղութ.	15	8 Շիլինգ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Բլաս ամէ Գանոն 9 բիւ տ' Իթալի

Պէյրութ — Լիբանան

Նամակ թղթակցութիւն եւ դրամ ուղարկել Վարչութեան անուամբ

ԼԻԲԱՆԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ. ԵՐԵՔ ԱՌ ՄԻ ԿՍԽ ՀԱՅԱԹԵՐԹ

ԹԱՒ

9

ՄԱՐՏ 1929

LIPANAN

JOURNAL ARMENIEN

POLITIQUE LITTERAIRE

Place des canons 9 Rue d'Italie

Beyrouth - Liban

ԼԻԲԱՆԱՀԱՅ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻ ՄԸ ՊԷՏՔԸ

Ինչպէս ազգական նոյնպէս Արտասահմանեան հայ, նոյնիսկ օտար թերթերէ օմանք արձագանգ եղան Պէյրութի վերջին ազգաւոր եղբայրասպանութեան եւ անոր անհիշելի հետեւանքը եղող Լիբանահայ ազգային գործերու ենթարկուած մանուածապատ կացութեան։ Նոյնիսկ զատապարտելի ոճրի հետեւանքով ասպարէզէն քաշուած են Դատական, Վարչական, Ցեղեսական, Ուսումնական մարմինները որոնց կազմակերպութեան համար ընտրական շրջագիծ պայքարներ ու հաւասարական հակամարտութիւններ կատարուած էին։ Ազգային նուի դեկավարներու ասպարէզէ քաշուելէն վերջ, Իրրեւ պաշտօնական Մարմին կրնան միմիայն Թաղական խորհուրդները որոնց գործունէութեան շրջանակը դժբաղդաբար շատ անձուկ է համաձայն Ազգ. Սահմանադրութեան արամադրութեանց եւ օրոնք տիրող քրիստոնէական պայմաններու բերումով ինքզինքէն կը գտնեն նորանոր դժուարութեանց եւ իմաստնաւորի անհետեւական կնճիռի առջեւ։ վասնզի ծանօթ ցաւալի դէպքը առաջի բարոյալքած է անհոգական արդարադատելի կացութեան ենթարկուած հայութիւնը ու այս իսկ պատճառաւ ազդուած է նաեւ կրթական մեքենան։ Ինչպէս Լիբանահայ նոյնպէս զանազան երկրամասերու մէջ հասատուած հայ գաղութներու համար ուրախալի պարագայ մ'է մեր ներքին գործերու մեր սեփական միջոցներով եւ ազգ. Սահմանագրական ուղղութեամբ վարելու ազատութիւնը, սակայն կը հարցնենք թէ մենք իրապէս սահմանադրական մակարդակի հասա՞ծ ենք։ Սահմանադրական սերմերը մեր մէջ սերմանուեցան 1856 թուականի Մարտ 30ին ի Փարիզ գումարուած Վեհաժողովի ազդեցութեան շնորհիւ։ Նոյն թուականի Փետրվար 18ին Սուլթան Մէճիտ Ընդլիոյ, Ֆրանսացի զինուորական իսկ Լիոտարիոյ բարոյական օժանդակութեամբ ռուսական կառավարութեան դէմ մղուած պատերազմէն առանց պարտութեան ազատուած ելլելով, պաշտպան տէրութեանց թելադրութեամբ հրատարակեց բարենորոգչական հրովարտակ մը որ պատմութեան մէջ ծանօթ է թանզիմատ անունով եւ որու շնորհիւ մինչեւ այդ թուականները rayah համարուող եւ քաղաքացիական իրաւունքներէ զուրկ հայը կ'օժտուէր շատ մը առաւելութիւններով։ Թանզիմաթը Եւրոպական տէրութեանց համար սեղծեց պատեհութիւն եւ իրաւունք ի նպաստ Թիւրքիոյ քրիստոնեայ ազգաբնակչութեանց ձնշումներ բանեցնելու օսմանեան կայսրութեան վրայ, իսկ հայերու համար առիթ մը նախ 1839 Նոյ. 9ին եւ ապա հակառակ Թիւրքիոյ Իսլամական շրջանակներուն մէջ տիրող ընդհանուր դժգոհութեան 1845ին հրատարակուած երկրորդ Խաղդը շէրիֆի շնորհած իրաւունքներու օյժով հիմնուած ազգային կիսատ մարմիններուն առաջ։ Սահմանադրական զոյն Էնիչէրիներու բնաջնջումով ծագում առնող օսմանեան կայսրութեան վերանորոգութեան այդ շրջանին մինչ եպարքոս Բէշիր փաշա կը ջանար լուսափա Սուլթանի մը հովանաւորութեամբ Եւրոպական տէրութեան մը մակարդակին հասցնել օսմանեան կառավարութիւնը, Պատրիարքարանի մէջ Գերագոյն ժողովի նախաձեռնութեամբ կը կազմուի Սահմանադրական յանձնաժողով մը Գրիգոր Աղոթքի, Կարապետ Իւթիւճեանի, Նիկողոս Պալեանի, Յօքթ. Ն. Բուսինեանի, Գրիգոր Օտեանի եւ Տօքթ. Սերվիչէնի նման մտաւորական ու բարձրաստիճան անձնաւորութիւններէ ու կը խմբագրուի Ներկայ Ազգ. Սահմանադրութիւնը։ Դժբաղդաբար ինչպէս այսօր. խմբագրութեան թուականին ալ Ազգ. Սահմանադրութիւնը ունեցաւ իր հակառակորդները. ժամանակակից Տ. Գէորգ, պատրիարք իբր ընդդիմադիր վար առնուեցաւ Պատրարքական Աթոռէն ու ընտրուեցաւ Սարգիս Պատրիարք Գուլումճեան որ ընդհանուր ժողովէն հաստատուած Սահմանադրութեան օրինագիծը վաւերացուց 1860 Մայիս 24ին։ Սակայն առաջին Սահմադրական Պատրիարքը կ'արժանանայ իր նախորդի վախճանին իր եւ Սահմանադրական կուսակցութեան միջեւ տիրող բուռն պայքարի հետեւանքով. պայքարը այնքան առաջ կը տարուի որ Սարգիս պատրիարք չուզեր ճանչնալ ազգային ժողովի որոշումը եւ կը փորձէ զուտ եկեղեցականներէ կազմուած համագումարով մը վարել գործերը։ Կառավարութիւնը կը միջամտէ ու կը դադրեցնէ ազգային ժողովի նիստերը։

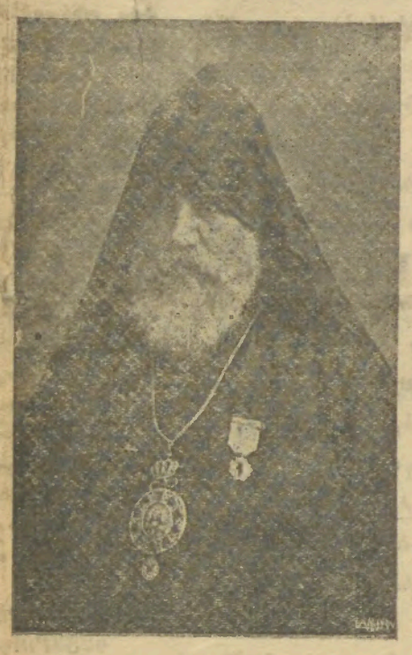

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԿԱԹ. ՓՈԽԱՆՈՐԴ

ԳԵՐ. Տ. ԵՂԻՇԷ ԵՊՍ. ԿԱՐՕՅԵԱՆ

Բնիկ Խարբերդցի ծնած է 1873ին, Կարսփազարէն 11 տարեկան մանուկ հասակին մէջ հոգելոյս Տ. Մկրտիչ կաթողիկոս Քէշիշեանի հոգածութեամբ փոխադրուած է Սիս, աշակերտելու համար վանքի ժառանգաւորաց վարժարանին որու կրթական մակարդակի բարձրացման մեծ հոգածութիւն և նախանձախնդրութիւն սնոլը հոգելոյս Ս. կաթողիկոսը մանուկ Հրանդի նման ուշիմ և իմաստնալոյս սաներէ կազմելով ժառանգաւորաց մը։

1893 էն 8 ուրիշ բնկերներով սարկաւագ կը ձեռնադրուի ձեռամբ Տ. Մարկարէ Կաթ.ի յաջորդ տարի Տ. Մկրտիչ Ս. Կաթողիկոսի վախճանը մէն վերջ նախ Աղէքսանդրիա եւ ապա Մերսին կ'երթայ ուսուցչական պաշտօնով։ Այդ տարիներուն զուզադիպող հայկական ընդհանուր ջարդերու ընթացքին քանի եւ եօթը ընկերներով կ'աքսորուի Էսիրնէ ուր 9 ամիսներ կը մնայ բանտի մէջ։ 1898 Նոյ. 14ին կ'ստանայ Վարդապետական և ծայրագունութեան առաջնորդներ կաթ. Տեղապահ Տ. Կիրակոս եպ. Բէքսէզեանէ իսկ երեք տարի վերջ Առաջնորդ. Տեղապահ կ'դրայ Հալէպի, սակայն տիրող բռնակալական ոգիի բերումով Իրեւ կասկածելի կը վերադարձուի Սիս ժամանակի բացատրութեամբ «Իգամէթ մէմուրի» ճնոով։ Կառավարական այս վճիռը կը հարկադրուի յարգել մինչև Ն. Ս. Օծութիւն Տ. Սահակ Ս. կաթողիկոսի ընտրութիւնը 1903). յաջորդ տարի (1904) կաթողիկոսական նուիրակի պաշտօնով կոմէնի եռգ տարի, Տիվրիկի և Ցարէնտէի վիճակները միաձնաբաշխութեան։ Վերադարձին Վեհափառ կաթողիկոսի նախաձեռնութեամբ բացուած ժառանգաւորաց Վարժարանէն դասեր կ'ստանձնէ իսկ 1909ին կը դրկուի Կոկիսոն և Մարաշ վանքապատկան կալուածներու առկախ խնդիրները հետաքննելու համար։ 1910ին Ն. Ս Օծութիւն Վեհափառ կաթողիկոսի ձեռքով կը ձեռնադրուի եպիսկոպոս Տ. Տ Խորէն Դեմիրճեան և Ներսէս Դանիէլեան Սրբազանները, ու հետ. 1909 ն մինչև Մարտ պարպումը 1921 Յունիս 2, կրկին կաթող. փոխանորդի և վանքապատկան կալուածներու վերատեսուչի պաշտօնները։ 1921ին Հաճընի անկման տխրագոյնի պատերազմի ատեն հայերու կողմէ կատարուած բռնաբարի և զայրոյթի ցոյցի միջոցին երբ ցուցարարներու կողմէ վայրագօրէն դանակոծուելով Տ Գէորգ Վ. կը փոխադրուի Ֆրանս. հիւանդանոց ժողովրդական ընդհանուր փափաքին հակառակ։ Այդ Առաջնորդական Աթոռը զոր կատարեալ յրիանայեցութեամբ ու գոնացուցիչ կերպով վարեց մինչև Կիլիկիոյ պարպումը 1921 Դեկտ. Կիլիկիոյ ընդհանուր իսկ Ազգայի համար մասնաւոր կերպով կիսանկախ և յոյժ քրիստոնէական այդ կարճատև շրջանին իր կողմէ ցոյց արուած վարչական կարողը և յարաբերական գործերու մէջ ունեցած անվնասութիւնը գնահատութեան արժանի են։ 1921 Հոկտ. 21ին Ֆրանսական և քեմալական լիազորներու կողմէ Անգարայի մէջ կնքուած և երկու ամիս վերջ գործադրելի Ֆրանքո—քեմալ համաձայնագրի գործադրութենէն վերջ Տ. Եղիշէ Սրբազան բոլորովին յուսալքուած և իր տարագիր և ցիրուցան հօտին համար անհրաժեշտ եղած անձնուիրութիւնը ընծայելու պատեհութենէն ինքզինքը զրկուած համարելով կ'ապաստանի Կարսոր մը մինչև 1929 Փետր. 21 սիրոյ ժոր կ'ստանձնէ ազգային գործերու դեկը սիրու

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ Ն. Վ. ՇԱՐԼ ՏԷՊՊԱՍԻ ՆՍՏԱՇՐՋԱՆԸ ԿԸ ՎԵՐՋԱՆԱՅ ՄԱՅԻՍ 26ԻՆ
ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ ՆԱԽԱԳԱՀ Ն. Վ. ՇԷՅԽ ՄՈՒՀԱՄԷՏ ՃԻՍՐ 27 ՄԱՐՏ ԴՇ. ՕՐ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐԸ ԿԸ ՀՐԱՒԻՐԷ
ԻՆԻՍՏ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ները մինչեւ Սահմանադրութեան վերաքննութիւնն ու կառավարութեան կողմէ վաւերացումը։

Պատմական այս հակիրճ ծանօթութիւնները տալով մեր նպատակը Ըգդ. Սահմանադրութիւնը հիմն խախտել կամ անոր պէտքը ժխտել չէ, այլ ցոյց տալ թէ Սահմանադրութիւնը իր ծագումէն բուն կրելով հասարակական պատակումներու հետեւաբար եւ ազգային մեքենայի անհաւասարակշռութեան համար ամէն անդամ սահմանած է. պատճառ որովհետեւ Սահմանադրական գիտակցութիւն եւ հասունութիւն կը պակսի, քաղաքական իրերայաջորդ ու ձախող իրադարձութեանց հետեւանքով, բնական կացութեան եւ բարգաւաճ մշակոյթի շնորհներէն զուրկ մնացող հայուն համար։

Ուրիշ հարց մը. առաջին օրէն վերաքննութեան կարօտ օրինագիծ մը ինչո՞ւ վաթսուն եւ ինը տարիներ վերջ մնայ անփոփոխ։ Հայ եկեղեցական նուիրապետութեան երկու Աթոռները պետք է իրենց հին եկեղեցական դրութիւնը եւ նուիրականացած կարգ ու սարքերու մէջ ընդունելով կարգ մը բարեփոխումներ, իսկ արդիականացած Թուրքիոյ ղեկավարները դատապարտելի Սուլթան Սելիմ Եաւուզի նման Հռոմէադաւանք ու իսլամական կրօնի եւ օսմանեան հայրենիքի ու փոխան սուլթաններու Պօղոսի խալիֆաներէն եւ Եգիպտոսի Սուլթաններէն խլած խալիֆայութիւնն ու սուլթանութիւնը ջնջելով, վեց դարեր շարունակ ընդարձակածաւալ Թուրքիոյ տիրող օսմանեան գերդաստանը իրաւազուրկ ընելով, նուիրականացած Շէրիաթը ջնջելով ազգային Թուրքիան նոր ու արդիական իրաւակարգերով օժտելով, արաբական տառերը լատինական տառերով փոխանակելով։ Ոչ միայն այժմեան Թուրքիոյ այլ շատ մը երկիրներու մէջ նոր վարչաձեւեր հաստատուած են, հին իրաւակարգեր անցի տուած են արդիական վարչաձեւերուն։ Զարգացած ամենազօրաւոր կայսրութիւնը անցի տուած է խորհրդային ու համայնավար իրաւակարգերու։

Հետեւաբար Ըգդ. Սահմանադրութեան բարեփոխումը չենթադրեր անէծ մեղադրանք կամ դաւաճանութիւն արուած ըլլալով որ արգէն այս աշխատանքը նպաստաւոր հասունց մը գոյութիւն ունի հայկական շրջանակներու մէջ։ Կարծեմ փորձառութիւնը ցոյց տուաւ թէ Լիբանանի մէջ Ըգդ. Սահմանադրութիւնը չկրցաւ տալ ակնկալուած արդիւնքը հակառակ Սահմանադրական մարմիններու ջանքերուն. հարկ է հարցնել ապա թէ ո՞վ է յանցաւորը, Ըգդ. Սահմանադրութի՞ւնը, որ արդիական պահանջները ամբողջովին չի գոհացներ թէ անոր գործադիրները որոնք գործի չեն փարիր կառավարել նուիրումով ու գիտակցութեամբ, ոչ մին եւ ոչ միւսն է։ Հայ համայնքին մէջ կը պակսի յարգանք հանդէպ Սահմանադրական իրաւակարգերու եւ անոնց գործադիր մարմիններու, իսկ Սահմ. իրաւակարգերու եւ անոնց գործադիր մարմիններուն հեղինակութիւն ընդ որում եւ պետական այժմ Սահմանադրութեան պէս նուիրականացած ազգային վարչաձեւի մը տառացիօրէն գործադրութեան համար։

Ընդհանուր բան ն իւթին. Կիլիկիոյ ծերունազարդ Հայրապետը, որուն հայրական սիրտը բազմիցս խոցուած է իր Հայրապետութեան քառորդ դարէ աւելի անւող շրջանին, կը գանուի Պէյրութ, վերջին եղբայրասպան ահիրի ամբողջ պատկանեալ պետական շրջանակներու մօտ դիմումներ կատարելով ձերբակալուածներու հարցաքննութիւնն ու որ ձախումը փութացնելու եւ ահիրի հեղինակներուն Ֆրանսական եւ Լիբանանեան Իշխանութեան շնորհիւ երեւան հանելուն ինչպէս նաեւ անբուն ազգային անկալմակերպ վիճակին դարմաններ տանելու համար։ Ուրախ ենք որ Վեհափառը այս երկու կարեւոր ձեռնարկներու համար ալ տուած է կարեւոր քայլերը, կառավարական շրջանակներու մօտ կատարելով հարկ եղած դիմումները իսկ Գեր. Տ. Եղիշէ Եպս. Կարօեանի յանձնելով Լիբանանոյ Թեմի Կաթ. փոխանորդի պաշտօնը, սակայն տակաւին կը մնայ կարեւորագոյն հարցը Լիբանանոյ Գաւառականի եւ յարակից հրաժարեալ մարմիններու վերակազմութիւնը։ Շատ հաւանական ու տրամաբանական ալ է որ Ն. Ս. Օծութիւնը իրր իր առաջիկայ ու ընչազուրկ հօտի անդորրութեան նախանձախնդիր հովուապետ Սահմանադրական մարմիններու վերակազմութեան դժուարութիւնները կանխատեսելով մինչեւ որոշ ատեն մը պիտի չտայ նոր ընտրութեան հրաման այլ պիտի գոհանայ նորընտիր Կաթ. փոխանորդի իրաւասութեան սահմանները աւելի ընդարձակելով ու փոխանորդարանի ենթարկելով կարող, գիտակից ու գործունեայ անդամներէ կազմուած Թաղական խորհուրդներ։ Բայց որովհետեւ ազգային սահմանադրական մարմիններու քայքայումով գաղութիս շարքերուն մէջ ծնունդ առած են առարկայութիւններ։ հակամարտութիւններ, Ն. Ս. Օծութիւն Վեհափառ Կաթողիկոսը, Լիբանանոյ Թեմի ազգային կեանքի ալեկոծեալ ու խորտակումի հակամէտ նաւը ապահով կառանի մը վրայ հաստատելու համար, անհրաժեշտ է որ կազմէ Լիբանանոյ խորհրդակցական համագումար մը հայ քաղաքական կուսակցութեանց, ոչ-կուսակցական զանգուածի, հայր. միութեանց լիազօր ներկայացուցիչները հրաւիրելով խորհրդակցական նիստի իր Հայրապետական նախագահութեան ներքեւ ու Եր է օրուան պահանջը ու տրամաբանական ելքը ներկայ կացութեան պահանջուած գարմանը տալու համար։ Օրէնքը ըլլայ ան Սահմանադրական կամ բանապետական, սահմանուած է հաւաքականութիւն մը բնական ուղիին առաջնորդելու համար կանխորոշուած սկզբունքներու որոնք անընդհատօրէն զուգընթաց կը քալեն ժամանակի արդար պահանջներուն։

Օ. ՊԱՆԵԱՆ

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ
ՈՐԲ. ԸՆԴՀ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ՊԷՅՐՈՒԹԻ Մ.ՃԻՒՂԻ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԵԱՆ
1928 ՅՈՒԼԻՍ 16, — 1929 ՅՆՎՐ. 20

ՏԱՐԱԾՈՒԹԵԱՆ ՑԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲ

Այս Յանձնախումբը առաջին օրէն մեծ եռանդով մը գործի լծուեցաւ ու իր պարտականութիւնը բաւական յաջողութեամբ ու խղճմտօրէն կերպով կը տանէր առկայն, մեծ հաճար անհասկնալի պատճառաւ մը վերջ գտաւ քիչ մը թուլցաւ։

Հոկտ. 12 ին, Նոյմ. 2 ին, 23ին եւ Դեկտ. 12 ին տեղի ունեցան մօզական հայելիներու ցուցադրութիւն ուր ներկայ էին միջին հաշուով 80 որբեր։

Հոկտ. 19 ին, Նոյմ. 16ին եւ 30ին տեղի ունեցան առողջապահական դասախօսութիւններ ուր դասախօսեցին Տոքթ. Տէր, Սարգսեան Գրիգորեան, եւ Պրն. Միհրան Նաճարեան ներկ ունենալով գիտութիւնը, ուղղամտութիւնը եւ թոյլատու. Ծայրաքանը միայն մէկ անգամ համար բաւականաչափ ու զայն աչքաթափով պարագ չի կրցաւ յաճախորդներ ու հավաքել դեռ ըրած ցուցադրութիւններ դասաւորելու. Եթէ լաւ աչքառովն մը կարելի ըլլայ գտնել կընայ ան օգտակար ըլլալ։

ՍԻՆՂԱԿԻ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ ԿԱՏԱՐՈՒԱԾ ՋԵՌՆԱԿՆԵՐԸ

Հոկտ. 7 ին Նոր Հաճընի բաղման տաթիւ տեղի ունեցաւ մեծ հանդէս մը ուր ամէն յանձնարարուած ներկայացուցիչներ իրենց գորաւորութեամբ ու զատ բազմաթիւ բարեկամներ, ընտրելի Վեր. Տ. Կէօքկէօզեան բանախօսեց։ Նուագարանը եւ երգչախումբը թափոր ու վերջինները բուրվառ կրողներ։ Ներկայ էր հոծ բազմութիւն մը։

Նոյմ. 3 ին տեղի ունեցաւ մեծ վիճակահանութիւն մը, ու շնորհիւ միայն մեր անդամներու կողմէ ըթափուած ջանքերուն, այս ձեռնարկը մեծ յաջողութեամբ պսակուեցաւ ու ակնկալուած հասոյթը բերաւ, այս առթիւ տասնեակներու մեր շնորհակալութիւնները կը յայտնենք։

Դեկտ. 1 ին Ռ. պատգամաւորական ժողովի կողմէ որոշուած 65 տարեկան ծառայական վարչական մեր կողմէ յանձնուած ըլլալով ընծայուեցաւ պարտուպար Մր. Մըրֆին ալ իր կողմէ մեկ քաղաքական նամակ մը գրելով իր խոստումը յարգելով բարի եղած է տալ տարեկան ամեն շաբաթ մեզ, նոյնպէս այս գումարն ալ յաջողուեցաւ կեդրոնական մարմնոյ պահեստի ֆոնտին։

Դեկտ. 2 Ուսկեզէն կանոնի առթիւ տեղի ունեցաւ մեծ հանդէս մը, ուր կը նախագահէին Գեր. Արք. Աբրահամեան, Գեր. Եփրեմ Ս. Վրդ. Տանձեան եւ Վսեմ. Ջանոր Պեշէեան, եւ. զան բանախօսութիւն, արտասանութիւններ, ժողովուրդ ու նուագ։ Ներկայ էին 300է աւելի որբ ու որբուհիներ։

Դեկտ. 23 ին, Որբերու ժողովական հայելիով ցուցադրուեցաւ Ամերիկայէն Գերմանիայէն ու Ռուսիայէն զանազան հետաքրքրական տեսարաններ ու պատկերներ։ Մուտքը ազատ էր, ներկայ էր հոն մեծ բազմութիւն մը։

Յնվր 6. Ծնունդի տօնին առթիւ սարքուեցաւ հանդէս մը, որուն լեցուն էր որբ որբուհիներով որոնց վայելեցին ընտանեկան տաքուկ մթնոլորտ մը. այս առթիւ վարչութիւնը յատկապէս շնորհակալութեան զգացմունք պարտական տալ ամէն ու Միութեան անդամները կարգ մը ազգային մարմինները, մեր ժողովուրդին նուէրներ տալով եւ նպաստ առնելով անոնց վշտակցելու։

Ուսկեզէն կանոնի կիրակիէն անմիջապէս վերջ վարչութիւնը որպէս բաւոր հայ որբերու ներկայացուցիչ երեք յարաբերական պետական շնորհակալութեամբ եւ երախտագիտութեան նամակներ գրեց այն բոլոր հաճարներուն որոնք անոնց ազնիւ նուէրներով ու գիտելիքներով բոլորին ժողովուրդը յորդորած էին որպէսզի Ոսկեզէն կանոնի առթիւ հայ որբերու բաժինը չի մոռնան եւ նաեւ խնդրեց որ հայ որբերու նախատակ ծնողներու ի՛նչ առաւել հոգեհանգիստի պաշտպանութիւններ կատարուին ու Որբ Ընդ. Միութեան կողմէ ալ ժողովուրդին շնորհակալութիւն յայտնեց ինչ որ կատարուեցաւ Դեկտ. 28 ի կիրակի օրը։

Մեր անկէն չորս ընկերներու պարտակ պաշտօնական փոխարինութիւն մը եղած է, որպէսզի անոնք իրենց նեղ օրերը կարենան անցնել։

Ներկայիս անդամներուն թիւը կը ներկայացնէ հետեւեալ պատկերը.—

„ՅԱՌԱՋ մարզ. եւ պաշ.	— 66
Նուագախումբ	— 27
Ֆութպոլասպորտական	— 22
Դպրական	— 10
Մշակութիւն	— 5
Ուրիշներ	— 21
Նախապատրաստական Պզա.—	20

Այս թիւերէն զատ նաեւ մեր միութեան շուրջ հաւաքուած մեծ թիւով որբեր եւ 50 է աւելի որբուհիներ որոնք դրոշակատանց թերթերէն, լրագրողներէն գոգավորին, բայց կազմակերպուած վիճակ չեն ներկայացներ։

Մեր գրասենեակ աւելի հիւրեր ու որ կար ընկերներու ազնուութիւններ եղած, անդամակցող բազդակից մը ձրի խրթարկելու համար ներկայացուցիր ու տաթիւ օթոյով ակումբը բերած ենք։

Մեր ընկերները միշտ եւ ամէն տեղ տեղական ընկերներու գործ հայթայթելու համար աշխատած եւ ժամանակ յաջողած են։

Մեր Եգիպտոս, Ֆրանսա, Հարաւային Ամերիկա, Պաղեստին, եւ զանազան քաղաքներ գտնուող ընկերներու հետ թղթակցութիւններ ունեցած ենք, անոնց ժամադիր հետաքրքրուած են մեր միութեամբ։ Անոնցմէ ոմանք մեր եւ միւս մշակութային դրօշակիրներու ձեռքեր նուիրած ընծաներ թուելով կողմէ ղեկավարուած պարտ օրացոյցներ ծախած ենք։

ԱՄՓՈՓ ՀԱՇՈՒԵՏՈՒՈՒԹԻՒՆ
ԵԼՔ

	Ս. Դ.
Կեդրոնական Մարմ. յանձ.	11000
Ռ. պատգ. ժողվ. երկր. ծր.	315
Դրէյերայէն վարժ. դրոշ. եկ.	2753
Ընդհ. գարտ. յանձ. ընկ. օգ.	505
Վիճակ. մաս. հայ ներկ. ծր.	5724
Զանազան	1165
Սգաւ. ֆոնտի ամսաբ	210
Սնտուկը բաց ունենք	79
Գումար	22011

ՄՈՒՏՔ

	Ս. Դ.
Սրահի վարձք	3860
Անդամավճար	761
Վիճակահանութիւն մաք. հաս.	12042

բազմիներ եւ շատ մը վիճակագրութիւններ խաղալէ ետք բարեփոխուած շարաքարերը մինչեւ մերինը անփոփոխ է անփոփոխ. Սոնա լէրան վրան հավաքի տուած ատեան բաներն երկուտասներն անդամ կարտուած են օսմանեան Սուլթանի մը հայերը ձգելու համար տուած օրէնքը մնայ անփոփոխ. Կիլիկիոյ 1909 հայկական նահանգներու եւ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ 1890 էն մինչեւ 1909 կատարուող հայկական ջարդերը անդամ չկարողացան բարեփոխել Հայոց աթոռակալութիւնը, Կիլիկիոյ պատմը, Իզմիրի ,, ողբը, հայրենասիրական հայ զաղութներու ներկայ հաշիւ ,ու գտն ամենատագրութեան պայման բանած կը քալենք։ Վեհափառ Կաթողիկոսը իր փոխանորդներուն փոխանորդներն ալ իրենց նշանակած Թաղական խորհուրդներուն եւ հոգաբարձութեան միջոցաւ աշխարհի աւելի լաւ չէ՞։

Համերաշխութիւն հաստատելու եւ ձեռնարկ մը քանի սանդուխ հասնելու համար քանի ինչի վերադառնալ համար երբ կը փորձուէի միջամտել ,աւա կերպը, դուն ալ արժանաւոր թիւններ կերեւան, պարտաւոր ըլլալով, մանաւանդ հիմա Լիբանանեան ենք ժառանգներն գործերն ալ պէտք է յարմարցնենք մեր նոր հայրենիքի պայմաններուն. սահմանադրութիւնը մեզի տալով Սուլթաններուն օրով ալ չի մնաց այսօր քիչ մալ նոր թուղթերուն դառ տանենք, երբ չէին կը վէրտուի. խալիֆայութիւնը ջնջուեր ժողովուրդ թուրքեր չորս գնեն լատինական տառերով թուղթեր կը կարդան ու կը գրեն, եւ պակաս քաղաքներ կը գործածեն կը ջանան ամէն օրէն կիրակին հանգիստ օր նշանակելով սովորութիւն ալ մեզին վերցնել։ Մենք ինչո՞ւ չը գիտեր անոնց սահմանադրութիւնը գանէ զարմացուցը համար ,ապրելով բարեշրջումներ ու բարեկարգութիւն կատարելու եւ երբեմն գլուխ պառաւելու եւ մեր գիրքեր ապահովելու փորձանքներէն հեռացնելու։

Ինչպէս եւ, խոստվանելի ալ մեծապէս այս՝, այո՛ այլեւս սահմանադրութեան պէտք չունինք։ Մեզի մարմիններ պէտք, գաղափարի այն տեսն վա՞յ հայ ժողովուրդին խուռն, առաջարկները պէտք չունին, նոր կուսակցական առաջարկներ, եւ ընտրելու, անձնական ու բազմազգալ գեղարուեստը ալ ճալլայ կերպ թշնամացած մը։

5.3.929 Պէյրութ ՕՏԵԱՆ . ՈՐԲ

Զանկէր մատուցաթերթը	100
Դրօշակակն ու գըլզր. վարժ.	27[illegible]
Սփիւռքահայ ֆոնտ	3[illegible]
Ընդհ. գարտ. նուէր	10[illegible]
Աւելի ունեցածներ գոյացած	9[illegible]
Ընդհ. գումար	222[illegible]
----	220[illegible]
Յնվր. 20 1929 պաս. գրամ	1[illegible]

Ն-ձնաստղը յանձնախմբերու կը մէ հաշուեցուած ու բերանց պէտքերը հաշուեցուած դրամները այս ի[illegible] ըլլան։

ՄՕՏԻԿ ԱՊԱԳԱՅԻ ՄՐԱՒԻՐՆԵՐ

Յանձնախումբը մը ընտրուած է բաց կազմակերպ Պրոֆ. Դանիէլ Դուրեանեանի Ս. Վէրաքազմակերպէ եւ Վաստ Թ. Ս. մասնակցութեան որոնց յաջորդ մը գանի աւելի գործունէութեան համար ծրագիր մը կը պատրաստեն։

Փափագելի է որ մարմին Միութեան Տարեդարձին տաթիւ ասպարէզ տրամադրելով պատրաստութեամբ հանդէս մը դաշտի մէջ եւ հոն նոր ամենադործունեայ յանձնախումբ մը ընտրուի։

Ապրիլ 24ի Համազգային սգահանդէսի պատրաստութիւնը այս տարի Որբ Ընդ. Միութիւնը առաւել եւ ժամանակէն առաջ պատշաճ մարմիններու հետ խորհրդակցելով պէտք եղած կարգադրութիւնները ըրած։

Ցարգանքներով
ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
Պէյրութի Որբ. Ընդհ. Միութեան

ՕՐՈՒԱՅ ՀԱՐՑԵՐ

ԵՐԹԱ՞ՆՔ ԹԷ ԿԵՆԱՆՔ

Հայր հինգէն ի վեր գաղթող ժողովուրդ մը եղած է։ Նախապատմական օրերուն ան կը գաղթէր խառնաշփոթութեան եսեր ինկած. կայսերական բռնակալներուն եւ կը փախչէր իր գաղթավայրերը՝ հայրենիքին բարգաւաճման համար։ Հայաստանի բազմաւորութեան անկումէն յետոյ, կը ուղեւոր ենք երկիրներ ցանկալու իր բնկորոյին կեանքին եւ ազատական գաղափարներուն պաշտպանման սերունդ։ Բայց գաղթելու այս սովորութիւնը ի՞նչ ու փառք գի բնակչ դառնած է սա մեզի համար, ներկայ դարուն ծաւալ գտած է աւելի քան երբէք։ Հիմնուելով պատմութեան վկայութեանց վրայ կը տեսնենք որ մեր անցեալին ունեցած գաղթերը ունեցած են իրենց հիմ խաղաղական բնկերային եւ տնտեսական պատճառներ։ Իսկ ներկայ օրգանին. տեսնուա՞ծ եւ եւ կամ նմանական նոր պատիկ մը ունի՞նք երբ ծովերէ եւ ովկիաններէ անդին կ'որպանք։ Հիներու կը գաղթէին երբ հարկաւոր էր, կը կեանքին երբ իրենց տուները այդպէս կը պահանջէին։ Սակայն մեր հաւաքական տուները, այս անհամբերութեամբ որ ցած... Մենք ո՞ր մէկը կը պահանջէ, երբա՞լ թէ կենալ։ Անա հարցը որ պէտք է լուծել։

Այսօր զրկուած մեր ամէն տեսակ քաղաքական եւ ծովային իրաւունքներէն, եղած հպատակեալներ են, անտուն մեր վաղուան ապագայի անհոգով երկիրներու մէջ եւ նպաստ եղած օտար երկրներու ... Անանց կարենալ հասկնալու որ այս օտար երկրին սովորութիւնները, օրէնքները, եւ բնկերային բազմազան փուլերը համապատասխա՞ն են մեր կարենալ ապրելու իրական պահանջներուն, կը ծնէն ու կը հեռանան նորէն մեզ յուսալքեալ փնտռելու տեղ մը։ Կը գտնե՞նք մեզի վայր։ Ո՛չ անշուշտ, եւ վրայ կուտենք մեր այս ուժը եւս որ կը կոչուի հաւաքական զօրութիւն։ Արտասահման գաղթը կրկնելով ամէն տեղ տարածուած կը մնայ։ Եթէ դիտելու ըլլանք, կը տեսնենք որ Ամերիկայի Լոնտոնաշխարհի վրայ քիչէ չէր մնացած, իսկ հիմայ բնակիչներով լեցուն է, եւ տեղացի բնակիչներու դառնած հոն Լիբանանի հիւսիսային կողմերը, նոյն իսկ բնակ բազմաթիւ կը խառնուին օտար հայերէն եղած են։ Երբ այսօր մեզ վտանգը այսպէս կը փոխարինենք անմիջապէս պատմութեան... Լոր անանց որ օտար երկրներ գացած էին. Նկատի առնելով Սփիւռքահայութիւնը՝ կը տեսնենք որ օր կը պատկեր անոր բիւր. որովհետեւ գրեթէ ամէն տեսակ դէպի Ամե-

րիկա համբորդներ կ'իջնենք ծով։ Եթէ գացողին հարցնելու ըլլաս թէ ինչո՞ւ կ'երթաս, «հոս ի՞նչ պիտի ընեմ, ամէնքն կ'երթան ես ալ կ'երթամ» կը պատասխանէ քեզ։ Այդպէս չէ յարգելի համբորդ. մտածէ քիչ մը եւ պէտք տեսնես որ դուն քեզի պաշտպանելէ առաջ քու ազգիդ կը պատկանիս։

Ամէնքը կ'երթան, սակայն ո՞ւր։ Մենք կը տեսնենք որ այդ գացող դաշնակցերը գրեթէ բոլորը գործաւորութեան համար կ'երթան։ Գործաւոր դաշնակցային մը, տգէտ դաստիարակ մը ընդհանրապէս, եւ եթէ նոյնիսկ տգէտ չըլլայ, դժբախտ օտար վտանգներու կրնայ հանդիպիլ։ Անհատական չեն այդ վտանգները, այլ հաւաքական։ Գացող մը կրնայ իր ուսին մէջ պահել հայերէն յիշատակները, մինչեւ իր մահուան օրը. բայց անոր յաջորդող սերունդը, սերունդ մը որ հիմնովին պիտի փոխէ տոհմային կրթութեան, երբ իր երբեմնարդութեան մէջ տեսնէ այլ ուժեր եւ այլ գեղեցկութիւններ, որոնք աւելի գեղեցիկ կ'ըլլան օտար միջավայրի մը մէջ ապրողին, անմիջապէս կը գերի անոնցմէ։ Եթէ նոյն իսկ այդ գացողը մշտնջենական մնէ է, անոր չի կրնար իր որդւոյն սրտին մէջ դնել տոհմային սէրը, ոգի մը, հանգ որ հայրը պիտի խօսի, պիտի աւելի վեր բռնէ ժողովուրդ մը զոր երեսնամեայ իր աչքերուն առջեւ կը տեսնէ ինկած վիճակի մէջ, քան ամերիկեան ազգ որուն փառքերը աչքերուն առջեւ է ամէն օր։ Եթէ մեզի հարցնէ թէ Սփիւռքեան ալ կը գաղթէ եւ ոչ մէկ կորսուած կը մնայ. եւ կը պատասխանենք առանց թէ Սփիւռքեան դրամատէր ժողովուրդ մ'է, իսկ մենք մեր հացին վաղ զգացումով կ'ապրինք։ Սփիւռքեան մէջ հարուստ եղած է օտարութեան մէջ, իսկ մենք գործաւոր։

Մենք տուած ենք օտարներու ամենատկար ուժեր ուրիշ ոչինչ։ Եթէ հարցնէք ինչո՞ւ կը տեսնենք որ հարիւր տարէ ի վեր հազիւ երկու միլիոն մարդ տուած ենք կարմիր կոտորածներուն մէջ. մինչ եթէ նայելու ըլլանք հարիւր, հարիւր ջերմին տարի առաջ մեծ հրմաւորութիւն հինգ վեց անգամ տես էինք։ այն ալ նոր երբ պէտք աւելնայինք, եղածն ալ չէիկայ. ի՞նչ եղաւ ապայն. Ենտանգրի սերնդեանց ասանա եղաւ արդեօք. ո՛չ երբեք, որովհետեւ հայը իր բնաւորութեան ծնաւ մը ժողովուրդ մ'է. ի՛նչ եղաւ ուրեմն, ալ ալ սերունդ հոսանքը տարաւ ամենք...

Այսպէս անհատն գաղթով ազգին վնասն վրան. Սակայն նոյն այդ անհատը որ կ'երթայ, իր բնակութենն համ-

մար պէտք կարենա՞յ, պահանջել կեանք մը, որ աւելի հանոյքով ըլլայ քան այս տեղերը, չեմ կարծեր։ Գացողը անմիջապէս գործ չի պիտի կարենայ գտնել. գործելու համար երկար ժամանակ թոյլտուութիւններ ու երաշխիքներ պէտք են, հոն նոր լեզու պէտք սորվի եւ նոր սովորութեանց պէտք հակի։ Եթէ գործ մը գտնէ գործարանի մը մէջ, հոն պէտք աշխատի օրը մինչեւ իրիկուն, իր աշխատավայրը լեցուն պէտք ըլլայ կամ խոնաւութեամբ կամ փոշիով, երբեմ արեւ չպիտի տեսնէ, իսկ այս անտանելի կեանքին մէջ, որ մը հիւանդութեամբ մը վարակուելով պիտի իրենց մեռնի։ Իսկ այս կեանքի նեղութիւններուն մէջ իր բնա՞ւ կ'ը. անոր առած սնունդը անբաւական պիտի ըլլայ կինը ու կամ վայ, որովհետեւ իր ամսականը միայն իրիկուն յարգած կը հանի տուն. պէտք ըլլայ, իր պարտականութեան մէջ։

Մի հաւատաք երբ Ամերիկայէն գրած կը պիտի. անոնք կը գրեն իրենց բերնը սնուելու կերպով։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ

ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ 27 ՄԱՐՏ ԴՇ, ՕՐ

Երեսփոխանական ժողովի նախագահ, Ն. Վ. Շէյխ Մուհամմէտ Ճիսր Մարտ 27 Դշ. օր ժամը 10ին երեսփոխանները կը հրաւիրէ ի նիստ նախագահի ընտրութեան համար։

Լիբանանի Հանրապետութեան նախագահ Ն. Վ. Շարլ Տէպպաս նախագահութեան կը լրանայ յառաջիկայ Մայիս ամսոյ 26ին։

Համաձայն Լիբանանի Ըգգ. Սահմանադրութեան 38րդ յօդուածի որոշումներուն ընտրութիւնները պէտք է կատարուին նախագահի նախագահութեան լրումէն ամիս մը եւ առաւելն երկու ամիս առաջ։

Նախագահը լրացնող նախագահը վերընտրելի է 3 տարուան նոր շրջանի մը համար ըստ որում Սահմանադրութիւնը նման պարագաներու համար 3 տարիէ վերջ մէկ տարուան պարտաւորիչ հանգիստ մը կանխատեսած է։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

— Իտալօ-Ամերիկեան դաշինքը ցարդ ստորագրուած չէ, հաւանական է որ դաշնագրի ստորագրութիւնը տեղի չունենար երրորդ նոր դաշնագիրի կազմութենէն առաջ որ պիտի յաջորդէ հրաժարեալ դահլիճին։

Ռուսօ-գերման քաղաքական եւ տնտեսական դաշինքը, որու մասին երկուստեք ջանքեր կատարուած էր, համաձայն Պերլին հրատարակող ազգայնական պաշտօնաթերթի մը յայտարարութեան փր ալժմութիւնը կը պնդուած է Ռուսիոյ ներկայ աննախնձելի կացութեան պատճառաւ։ Լորտ Լիւքա որ Անգլիոյ Ռուսաց պաշտօնատուն ներկայացուցիչն է, յայտնած է թէ որքան ատեն որ Ռուսիոյ հանրային պարտքերուն եւ պետականացուած գոյքերուն խնդիրները կը մնան անլոյծ, կառավարութիւնը չկրնար նոր վարկեր բանալ Ռուսիոյ։

Գերմանիոյ մէջ «Պողպատէ Սաղաւարտ» անունով քաղաքական կազմակերպութիւն մը, որ նպատակ ունէր պայքարիլ ներկայ կառավարական կարգի դէմ, դատաւորութեանց ոյժած է բաղխիլ համաձայն կառավարութեան կանխազգուշական միջոցներու ըստ որում պետական պաշտօնեաներու արգիլուած է անդամակցիլ յիշեալ կազմակերպութեան։

Ֆրանսական Պառլամէնթը հաստատեց որոշում մը ըստ որում 5 նոր Ֆրանքներու ձեւով նիքելէ 5 ֆրանքնոցներ պիտի հանուին շրջաբերութեան։

Ինկլիզ Մանչի ընդծովեայ փապուղիի շինութեան խնդիր մը կալմուած է Ֆրանսական խորհրդարանի անդամներէն։

Համաձայն Մոսկուաթոր կզզին կառավարիչ Պր. Օլվիէի յայտարարութեան Ֆրանսական կառավարութեան պաշտօնը այս մեծ կղզին հասութի եւ հարստութեան մեծ աղբիւրներ կրնայ տալ, մանաւանդ կերպով քարիւղ եւ ոսկի, եթէ հաղորդակցութեան միջոցներ ստեղծուին, հանրօգուտ շինութիւններ ունենան, որոնց համար 750 միլիոն Ֆրանքի փոխառութիւն մը կարեւոր է։

Չէմպըրլէն հաստատեց–խորհրդանին մէջ յայտնեց թէ կառավարութիւնը մտադրութիւն չունի միջազգային գինեթափութեան նոր համաժողով մը կազմելու։

Համաձայն Ֆրանսական թերթերու յայտարարութեան Ֆրանսայի ելեւմտական վարկը ազդուած է նոյն խնդրի շուրջ շատ լաւ արտայայտուած է ամերիկացի ծանօթ ելեւմտագէտ Սիմոնց յայտարարելով թէ Ֆրանսա ինչպէս ամէն երկիրներու նոյնպէս Միացեալ-Նահանգներու մէջ ալ վարկ ունի։ Ֆրանսական Ֆրանքը եւ ամերիկեան տոլարը կայունացած են միեւնոյն ոսկի հիման համեմատութեամբը։ Ամերիկայի եւ Ֆրանսայի մէջ մարդ գլուխ հաւասար չափով ոսկի կը գտնուի։

Միջազգային գինեթափութեան ցարդ գրական արդիւնք մը տըւած չըլլալուն պատճառաւ այդ վեհմ ձեռնարկին նախաձեռնարկ եղող տէրութիւններ սկսած են այժ տալ իրենց օդային ծովային եւ ցամաքային ուժերուն։ Ամերիկեան ծերակոյտը նոր յածանաւեր ու շինութեան համար քուէարկուած է 42 միլիոն տոլարի նոր վարկ մը։

Իտալիոյ մէջ Ս. Պապի եւ Մուսոլինիի միջեւ կայացած վերջնական համաձայնութեան համեմատ Մուսոլինի Ս. Պապի գիմումին վրայ աքսորական կրօնաւորներուն ընդհանուր ներում շնորհած է։

ՍԱՐԳԻՍ ՏԻՐՈՒՆԻ

ԿԱՄ

ԵՂԲԱՅՐԱՍՊԱՆ

ԳՆԴԱԿԸ

ՍԻՍ ՈՒԹՍՈՒՆՆԱԿԱՆ ԹՈՒԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ

Ա.

(1)

Ինչպէս Թրքահայ բոլոր կեդրոններու նոյնպէս Սիսի մէջ, կրթական շարժումը կ'սկսի ութսունական թուականներուն շնորհիւ Մի-ացեալ Ընկերութեան գաւառներու մէջ բացած վարժարաններուն ու գանոնք վարելու համար մասնաւոր կերպով պատրաստուած կրթական երկսեռ մշակներու անձնուիրական գործունէութեանց։ Կրթական վերազարթնումի միակ դրդապատճառն էր Պերլինի դաշնագրի ինպաստ հայաստանհայերեւ հայութեան պարունակած ծանօթ 61րդ յօդուածի որոշմանց բազարձակապէս անտեսանք Ռուսիոյ վեհաժողովին յաջորդող Թրքական հարստահարութեանց շնորհիւ։ Ներսէս Պատրիարք Վարժապետեան, որ զանազան միջոցներով յաջողեցաւ նախ Սան-Սթեֆանոյի 16րդ հապա Պերլինի 61րդ յօդուածները ընտրագրել տալ Եւրոպական Մեծ Տէրութեանց ու Օսմանեան կառավարութեան լիազօր ներկայացուցիչներուն, երբ տեսաւ որ իր դիւանագիտական յաջող ջանքերը հակառակ արդիւնք տուին, մարդասիրութեան եւ հաւասարութեան ազգերու պաշտպանութեան դիմակին տակ իրենց սեփական շահերը պաշտպանելու ձգտող տէրութիւններն սկսան շոյել Թուրքիան անոր համարձակութեան տալով կրկնապատկելու գաւառներու մէջ հայերուն հանդէպ կատարուող հարստահարութիւնները, վճռեց գործել տարբեր դետնի վրայ՝ զարկ տալ մտաւոր վերազարթնումի, միակ կռուանը՝ որով հարստահարեալ հայը կրող պիտի ըլլար բարելաւել իր կացութիւնը իր սեփական միջոցներով։ Շարժման գլուխը կանգնեցան մասնաւորաբար Պոլսահայերը ու հետզհետէ կազմուեցաւ Արարատեան, Արեւելեան Դպրոցասիրաց եւ Կիլիկեան ընկերութիւնները՝ որոնց ի՛ի ձուլուելէն ծնունդ առաւ «Միացեալ Ընկերութիւնը»։

Պոլսահայ գիտակից Տիկիններ եւ Օրիորդներ, հետեւելով արական սեռի այս փրկարար ուղղութեան, կազմեցին Ազգանուէր–Հայուհեաց եւ Դպրոցասէր Տիկնանց միութիւնները իրենց նպատակակէտ ունենալով իգական սեռի մտաւոր վերազարթնումը։ Իգական սեռի յառաջդիմութեան հանդէպ ցոյց տրուած այս նախանձախնդրութիւնը ծագում կառնէ մասամբ Սան-Սթեֆանոյի եւ Պերլինի ձախող դաշնագիրներուս եւ առաւելապէս 1879 Մարտ 29 ին Սուլի Պոլսոյ գաւառի գիւղերէն Զուգուր Օվայի մէջ Բէս-Մերայի գետան վրայ Մուսա պէյ անուն քուրտ հրոսապետ մը 150 զինուած քուրտերով յարձակման, յիշեալ ընտանիքի ամեն նահապետին Ցակոբի գնդակահար մեռնելուն թոռան գեղանի Կիւլզարի առեւանգման եղերական դէպքէն։ Այս դէպքին հետ կապ ունի նաեւ հայ յեղափոխական շարժումը։

ՀԱՅ ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻ ԾԱԳՈՒՄԸ

Մուսա պէյի այս բարբարոսական արարքով ծագում առաւ Հայ Յեղափոխական շարժումը որ Մայրն է յաջորդաբար ծնող հայ յեղափոխական կուսակցութեանց Գաւառներու մէջ Արեւմեան Հայքին եւ Թիֆլիսի յեղափոխական գործիչներէն Տօքթ. Նալպանդեան սկսան գործի նախ Կարինի հայ երիտասարդներու հայրենասիրական զգացումները սկսան արծարծել իսկ իրենց անձնական ծանօթութեանց Ցակոբ Ինճէճեան, Խաչատուր Կերեկցեան, Ցովհաննէս Աստուրեան եւ Կարապետ Նշիկեան կազմեցին, Կարինի մէջ, առաջին հայ յեղափոխական մարմին հանդիսացող Պաշտպան Հայրենեաց։ Տ. Մաղաքիա Վարդ. Օրմանեան ինչպէս կազմակերպչաց կուսակցութիւնները այս միութիւնն ալ ունեցաւ իր խումբերը եւ սեփական խմորատիպ թերթ մը յեղափոխական քրոքականութիւն համար Ք. Դուռը մասնաւորութեան մը հետեւանքով դժբախտաբար երեւան հանեց այս կազմակերպութիւնը եւ հիմնադիրները մահուան դատապարտուեցան, բայց առաւ Կարապետ Նշիկեան որ յաջողեցաւ փախչիլ Ամերիկա։ Ներսէս պատրիարք ազգ. գրմուտներ կատարեց ու մահապատիժը փոխուեցաւ տասնըհինգ ամ հայ թարգմանութեան։

Քաղաքական թ-քուն նկատումներով կատարուող կրթական շարժումը շատ անտիպ չմնաց, բարեգործաբար ստանալու կառավարութիւնը, կարմիր Սուլթանը, որ յաջորդաբար դարձնեց հայկական ծանօթ կոտորածները։ Եւրոպական միջամտութեան մղձաւանջէն տարուած, այս շարժումին չտալու այն կարեւորութիւնը զոր կուտար քաղաքական անհատութիւններու։ Այս բարեդէպ պարագայէն օգտուեցան նաեւ Կիլիկիոյ հայերը որոնք Ռուբինեան արքայական տան չէջումէն վերջ անընդհատաբար կատարուող հարստահարութեանց հետեւանքով կորսնցուցած էին ո՛չ միայն իրենց թիւերը ... այլ նաեւ ... մայրենի լեզուն. Ինչպէս էր որ Սիս, ... հայ ... կիսակ ... ընկերութեան կողմ, ... չհասաւ... հայ գրականութեան արժանի դարուն սրբանը, կրթական դարաւոր թմբիրէ մը վերջ, 1880ին ունեցաւ իր առաջին կանոնաւոր վարժարանը դէկավարութեամբ ընկ Կարապետ Նշի (Ջէօզ օղլի) Եւրոպի Բոլսաժեանի Սսաստատուած ... խորհրդ եկեղեցւոյ բակին մէջ, իսկ անկէ քիչ առաջ Հնչակեան ... եւ Օսման-

Շարունակելի

Վարչութիւն
Մանտարի ... ժողովին Թիւ
... ժողովի ... տարեկան
... Մարտ 20
... կը ... ներկայ
... վարչութեան կը
... կը ...
... Թիւ
... ժողովը ... Մարտ 20
Կիրակի ... ժամը ... 7ին
... հրաւիրուած ... ժողովականները ...

ՍԻՆԷՄԱ՝ ԳՈՋՄՈԿՐԱՖ CINEMA COSMOGRAPHE

ԲԱԺԵ ՐԻՎԱՐ Թ. 21

ԱՄԷՆ ԻՆՉ ԼԱՒ

ԿԸՆԹԱՆՍԷ

Երգիծական մեծ գաւեռ 6 արարով ճերկայացուած է ՄՕՆՍԻ ՕԱՆԴԷ եւ ՎԵՐԹԻՆԱ ԳԻԼԿ յայտի գոսիէեռու կողմէ։

ՊԱՆ ՎԻԼՍՈՆ եւ ՆԷՎԱ ԺԷՐՄԷՐ

կը ճերկայացնէ

ԷՊՐԷՆՈԼ ՏԷՕ ԼԱ ԲԷԼՕՎԼԸ

15 սասերէ բաղկացած ճիանալի ծարժապատկեր ճերկայացուած է ճատարակուրեան ծանօթ էր ո այուհա ծագեցնելու ՊԱՆ ՎԻԼՍՈՆ եւ ՆԷՎԱ ԺԷՐՄԷՐի կողմէ։ Առաջին յարս մասերուն ճերկայ եղող ո եւ է մէկը պիտի ճնատուրուի ամբողջ Ֆիլմը տեսնել։

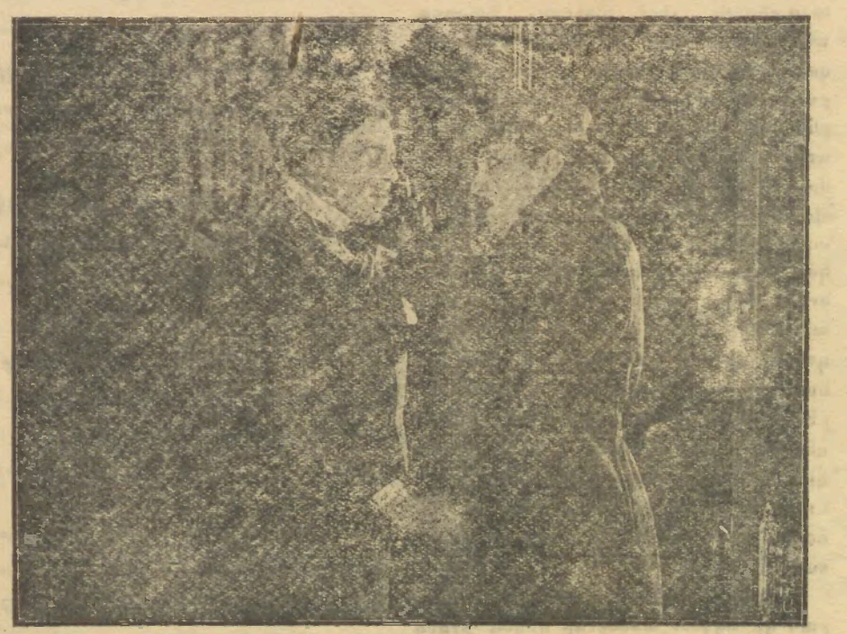

Վ. ԸՐՆԷ ՕԼԸՆ կամ ԳԵՐՍԱԼԸՌ եւ ԺՕՍԻԸՆԻՏԷ ՀԸՆՕՔՆ կը ներկայացնէ

ԹԸՇՆԱՄԻ ՀՐԷՇԸ

Հոչակաւոր արկածալից Ֆիլմ մը բացարձակապէս ուշադրաւ որ հանրութեան հիացում կը պատճառէ։

ԸՆՏԱՆԵՕՔ ՊՏՈՒՅՑ։ Երկու տարուոց խնամ ծիծաղաշարժ զմայլ բիէս մը։

ԼԻԲԱՆԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

Վերջերս տպարանս մէջ կը կատարուին հետեւեալ գործառնութիւններ։—

Ամէն տեսակ հարսանեկան հրաւիրագիրներ (100 հատը 75 Ս. Դ.), Հիւրերու յատուկ շաքարի պարկեր, մանրավաճառներու յատուկ գանազան տուփեր, կոշիկի եւ գլխարկի տուփեր, դեղարաններու յատուկ էթիքէթներ եւ տուփեր ու տոմարներ, բժիշկներու յատուկ էթիքէթներ [Régistre] պանդոկատէրներու եւ օրձարաններու յատուկ տետրակներ, Ֆանելայի, գուլպայի, թղթապանակի տուփեր, շաքարի, լոգուժի, շոքոլայի, շապիկի, բուտարայի, սիկարէթի տուփեր, քարտ վիզիթներ 100, 30 Ս. դրուշի, հարսանեկան եւ նշանախօսութեան հրաւիրագիրները արդարանէս աւելի յարգելի յանձնարարներուն համար ձրի շնորհաւորութիւն։ Դպրոցական տետրակներ եւ գանազան գրենական պիտոյք։ Սէր ապուին ամէն տեսակ գիրքեր, հայերէն Ֆրանսերէն օրատրերէն եւ թուրքերէն լեզուներով ամէն տեսակ յայտարարութիւններ։

Վերոյիշեալ գործառնութեանց համար յարգելի յանձնարարներուն կ'ընծայուին ամէն տեսակ դիւրութիւններ կատարեալ ճշդապանութեամբ ու խղճմտութեամբ։ Ցանձնարարութեանց համար կարելի է դիմել նախ Գր. Գարբիս Անանեանի էվմ — Փոստարկղ 724։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐԸ

Գր. Գարբիս Անանեան Գեյրուբ էվմ

Գր. Կիւլէսեր Տէմիրճեան Հալեպ։

Գր. Սամուէլ Գէրպէրեան Դամասկոս։

Գր. Նեռսես Ղազիկեան Ալէքսանտրիա։

Գր. Յորդ Մրգճեան Ձիւնի։

Գր. Իսկենտեր Վարդեան Մոնթէվիտէօ։

Գր. Սեփան Քիւրճեան Հալէպ էվմ։

Գր. Կարօ Խապայեան Գրրգխան։

Գր. Սեղբոս Համբարձումեան Գաղտա։

Գր. Աբրահամ Խաչիկեան Լառնակա։

Գր. Վահան Ավետարեան Գոզինիա։

ՔԱՀԱՆԱՅԱԿԱՆ ԶԷՌՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Ի գիտութիւն բարեպատշ ժողովուրդեան կը ծանուցուի թէ, օրինական պայմաններու լրացումէն վերջ ընտրուած երկու ընծայաբերներու Մարաշցի Գրգ. Սեփան Տ. Պետրոսեանի եւ Պէյլանցի Գր. Յովհաննէս Տ. Պողոսեանի ԿԱԶՈՒՄԸ պիտի կատարուի 9 Մարտ Շբ. երեկոյ, եւ օծումը 10 Մարտ կիրակի օր Ս. Պատարագի ատեն էվմի Ս. Խաչ եկեղեցւոյ մէջ Ջեռամբ Կաթ. Փոխ. Գեր. Տ. Եղիշէ Ս. Եպիսկոպոս Կարոյեանի։

Կը հրաւիրուի բարեպատշ հաստատակութիւնը ներկայ գտնուիլ սոյն հանդիսութեան։

Կը խնդրուի մտնուկներ եւ փոքրահասակ տղաներ չի բերել եկեղեցի։

Կնիք ԱԶԳ. ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆ

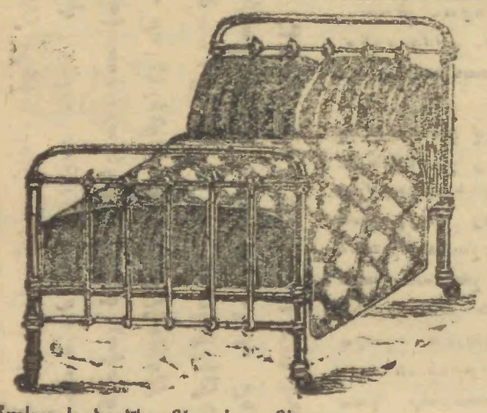

Ս. ՏԱՊԱՆՃԵԱՆ

եւ

Ա. ԱՐԸՃԵԱՆ

(Բիւ. Կուրս Թիւ 244 Ճրագալեզ)

Ամենայն խղճամտութեամբ եւ դիւրամատչելի գիներով կը պատրաստեն՝

Ա. Տաքուկ վերմակներ։

Բ. Բազմոցներ։

Գ. Սահի, սենեակի եւ մանչական ծածկոցներ փռոցներ։

Դ. Ճուճեալեան եւ հերապակոն ճատակով գոնաբէներ, վարագոյրներ ամէն կոդիներ, պարզ եւ բարուած։

Ե. Առանձին յարդարանքներ եւ նորոգութիւններ։ Առիթեն օգտուիցէք։

ՆՇԱՆ ՆԱՃԱՐԵԱՆ

ԺԱՄԱԳՈՐԾ

Կը նորոգէ եւ կը ծախէ ոսկիէ, արծաթէ եւ նիքէլէ գրպանի եւ պատի ամէն տեսակ ժամացոյցներ, դիւրամատչելի գիներով եւ կատարեալ ճշդապանութեամբ օգտուիցէք առիթեն։

Հասցէ.— Ժամ Բիգա փոստ Թիւ 52

Գեյրութ

ԱԶԴ

Ձեր «կազմարար»ի յատուկ գործերու համար դիմեցէք «Արդիական կազմատան» տեր։

ՊՐ. ՇԻՒԲՐԻՒ ԴԱՆԻՈՍ

ԱՊՏՈՒԻ

Խղճամիտ մասնագէտ եւ ճշդապան գործ յանձ դիւրամատչելի պայմաններով։ Կը կազմէ գիրքեր, գրոշկներ, լրագրի եւ այլ հաւաքածոներ։

Հասցէ։— Եր. Քրիստ Դանիոս Ապտուլ Բիւ. ոչ Տամաս Թիւ. 122 Հայ կաթ. եկեղեցւոյ մօտ։ 8—0

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՏՄԱՆՆԵՐ

—Ձեռագիրները չեն վերադարձուիր։

—Վարչութիւնը պատասխանատու չէ յատատագրուած յօդուածներու համար։

—Խղթակցութիւններ պէտք է գրուին մէկ էջի վրայ։

ՄԵՐ ՅԱՐԳԵԼԻ ԲԼԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Պատրաստուած վարչական նոր փոփոխութեան մը պատճառաւ հաշիւները եղած եւ հաշիւները նոր վարչութեան փոխանցուած ըլլալով, նորակազմ վարչական մարմինը սակայն կը խնդրէ իր յարգելի բաժանորդներէն որ հաճին վարչութեան հասցէին փութացնել իրենց դիմանալ հաշիւները։

«Լիբանանի Վարչութիւն

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Ամբողջ Թիւնս կը փափաքի 1930 Թուականէն սկսեալ՝ հրատարակութեան սկսիլ իր Լիպանօ-Սուրիահայ տարեցոյցներու շարքին՝ պարունակութեամբ՝ պատմական, գրական, գիտական, գեղարուեստական, հասարակական բաժիններու։

Մեր նպատակն է, միշտ հեռու կենալով կուսակցական խնդիրներէ եւ ազգական յարաբերութեանց վէճերէ, աշխատիլ իրար մօտեցնել մեր հասարակութիւնը, սիրել տալ ամէն հայուն իր պատկանած մասնիքը, իր հերբնկալուած երկիրը եւ իր հոգակալ Հայաստանը, փնտրել հաղորդակցելու կրօնականը աշխարհականին հետ, եւ աշխատիլ տարարի հաղորդելու Լիպանօ-Սուրիահային, չընելու համար ամբողջ Հայութեան, պատմութիւնը՝ իր բազմազան փոյթերով։

Մեր այս կարեւոր, բայց համեստ, ուսումնասիրութեան համար դիմումներ բրած ենք Սուրիոյ եւ գաղութներու մեր կարգ մատուցականներուն որպէսզի բերեն մեզի իրենց բարոյական փոքր աջակցութիւնը։ Իսկ այս առթիւ կը խնդրենք։

Ա. Ներողամտութիւնը բոլոր այն յարգելի գրողներուն, Սարքեթ այլ գաղութներու, որոնց հասցէն մեզի անորոշ բլլալուն՝ չի կրցանք մասնաւոր դիմում ընել։ Անոնք թող հաճին՝ կամ զայս ընդունելով պէս դիմումնագիր մը՝ մեզի տան իրենց գաղութին, այժմեական խնդիրներու, ապագայի ծրագրին վերաբերող ուսումնասիրութիւններ, որոնք ներկայացնող գրական յօդուածներ, քերթուածներ եւն. նաեւ կարելի բլլան մեզի զրկելու գնել իրենց հասցէն, որպէսզի մասնաւոր դիմում կատարենք։

Բ. Սուրիոյ մէջ գտնուող բոլոր քաղաքական թէ գրական, հասարակական թերթերու վարչութիւններէն որ՝ մեզի զրկեն իրենց թերթին՝ 1. Ընդարձակ, 2. հիմնուած թուականը, 3. ծրագիրը, 4. խմբագրական վարչութիւնը եւ խմբագրապետը, 5 եթէ ունի խմբագիրներ եւ խմբագրապետներ ունեցած են, որ թուականներուն եւ իրենց անունները։

Հաւասարապէս բոլոր այն յարգելի հայերէ որոնք Սուրիոյ մէջ թերթ հիմնած են սակայն իրենց թերթը այժմ չկայ՝ նոր թելով մասնաւորաբար թերթին տեւողութեան շրջանը եւ վախճանին պատճառները։

Գ. Սուրիոյ բոլոր հայ գիւղերու կամ հայկական կեդրոններու նիստ կայացուցիչներէն առալ իրենց պատմութիւնը։

Դ. Բոլոր հայրենակցականներէն, բարեգործական կամ հասարակական կանացաց միութիւն եւ ընկերութիւններէն որ ազնիւ բլլան մեզի զրկելու գոհացուցիչ տեղեկութիւններ իրենց հիմնելու թուականէն, կազմութեան եւ գործունէութենէն։

Մեր 1930 Թուականի, առաջին Թիւը, այս պիտի տեսնայ 1929 Դեկտեմբեր 15ին։ Ուստի խնդրելի է որ ձեռագիրները հասնին մեզի մինչեւ 1929 Գլուխի վերջը։

Մենք Լիպանօ—Սուրիահայ տարեցոյցը բաժնեցինք հինգ մասերու՝ նկատելով որ, այդ կերպով կրնանք այժմեական բոլոր խնդիրներու եւ մասնաւոր մեր ծրագրին պահանջներուն առալ համեստ գոհացում մը։ Իսկ եթէ հարկ բլլան ուրիշ մասեր եւս, մենք, ամենայն սիրով պատրաստ ենք զանոնք ալ աւելցնել, եւ հակառակ բոլոր դժուարութեան՝ ընդունիլ ի գործ դնելու նիւթական թէ բարոյական ամէն տեսակ զոհողութիւն, օգտակար բլլալու հայ հասարակութեան։

Պիտի քաջալերենք բոլոր այն սկսնակ գրողները որոնք ազգայնոր կը խոստանան։

Լիպանօ—Սուրիահայ տարեցոյցը իր անուան սահմաններուն մէջ չի պիտի բանտարկուի. անիկայ պիտի խօսի, իր ծանրային ներսը չի փով, բոլոր հայ գաղութներու կեանքէն այս առթիւ կարեւոր տեղեկութիւններ պիտի առնք գաղութներէն եկած տեղեկագրութեանց։

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ «ԼԻԲԱՆԱՆ»ի

Լիպանօ—Սուրիանայ տարեցոյցին վերաբերեալ բոլոր գրութիւնները ուղղել հետեւեալ հասցէով՝

Rédaction de l'Almanach Libano—Syrien
Rue d'Italie
Imprimerie «Lipanan» Beyrouth

Նոյնպէս— կը խնդրուի Սուրիոյ բոլոր հայ թերթերէն առաջարկել զայ

ՊԱԼԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐ

Կը յայտարարեն իրենց յարգոյ յանախորդներուն թէ Գուրեն մօտ ոսկերիչներու ուսկայի իրենց խանութին մէջ ոսկերիչներու յատուկ ամէն տեսակ զարդեղէններ կը ծախեն, դիմողներուն բնծայելով ամէն տեսակ դիւրութիւններ։ դիւրամատչելի գին,

ՏՕՔԹ՝ Ց ՅՈՎՍԱՓԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Կը դարմանէ ամէն տեսակ ճիւանդութիւններ եւ կը պատրաստէ ոսկիէ ականներ յոյժ դիւրամատչելի գիներով եւ առանց յարգելի յանախորդներու ցաւ պատճառելու։

Հասցէ — Գասթա Ֆոռնի Ղորամ էզ փոստ Գեյրութ։

ՀԱՆՆԱ ԱԶԱՐ

ԶՈՒԼԱԳՈՐԾ

Դիւրամատչելի գիներով եւ կատարեալ ճշդապանութեամբ կը պատրաստեն գլխարկ կապարներ եւ ամէն տեսակ ձուլածոյ գործեր։

Ակրոբ փոստ Թիւ 36 (Բրավիէռ Թաղ

ԳԼԻԾԷ ԾԻՆԵԼ

ՓԱՓԱՔՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱԶԳԸ Լ.

Լիբանանի տպարանս մէջ դիւրամատչելի գիներով, կը պատրաստուին ամէն տեսակ գլխարկներ։ Այս գործին համար մասնաւոր վարպետ մը ունինք որ ոսկորի վրայ իր պատրաստած ամենանուրբ եւ գեղարուեստական գլխարկներ։ Հարիւրին 2) գեղ. առիթեն օգտուիցէք։

Վարչութիւն Տ
ՏՊԱՐԱՆ ԼԻԲԱՆԱՆ